

Vaikutusten ennakkoarviointi

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa.

Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa.

Huomioitavaa on, että merkittävissä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvoinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekoeleimille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:

Yhteisötila Sataman
kiinteistöstä luopuminen ja
toimintojen siirto Ruplalle

Toteutusvaihtoehto 1

Yhteisötila Sataman
kiinteistöstä luovutaan ja
toiminnot siirretään
soveltuvien osien kerhotila
Ruplalle

Toteutusvaihtoehto 2

Toteutusvaihtoehto 3

**Päätävä toimielin / päättävät
toimielimet:**

Arvioitu päätösaikataulu:

Valmistelijat:

Hilkka Mäkinen, Kaija
Kiiskinen

Valitse vaikutusten ennakoarviointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset	☒ Kyllä
2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät	☐ Kyllä
3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö	☐ Kyllä
4. Kaupungin talous	☒ Kyllä
5. Ympäristö	☐ Kyllä
6. Yritykset	☐ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Joensuun eteläisen ruutukaava-alueen asukkaat, pääasiassa ikäihmiset.
Eläkeyhdistysten toimijat ja jäsenet. Lisäksi opiskelijat.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Yhteisöalo Sataman vakituisset kävijät ovat olleet rakentamassa yhteisöä yhdessä vuosien varrella konkreettisesti esim. kutomalla tilaan mattoja, tuomalla verhoja, astioita, hoitamalla kesällä pihan kukkia jne. Tämä vaikuttaa ennen kaikkea psyykkiseen hyvinvointiin. Muutoksen myötä yhteinen, tärkeä tila pihamaineen jäisi pois.

Mikäli Sataman toiminnot siirtyvät Ruplalle, voi se tuoda eri käyttäjäryhmiä luontevasti yhteen ja lisätä sosiaalisten kontaktien määrää varsinkin Sataman kävijöille. Muutos saattaa toisaalta karsia pois sellaisia Sataman kävijöitä, jota pitävät hiljaisemmista tiloista ja rajatummasta sosiaalisten kontaktien määrästä.

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Muutoksessa joistakin Satamalla tehdyistä toiminnoista jouduttaisiin luopumaan. Yhteisölaulu tuokiot jäisivät todennäköisesti pois (piano, sopiva tila). Ruplalla mahdollisuus joka toinen viikkoa osallistua tilaisuuteen. Satamalla soitetaan myös ex-tempore pianoa. Sitä käytetään mm. muistisairaiden kanssa ”muistatko tämän laulun” tuokioihin. Ruplalla on piano, mutta se sijaitsee salissa, joka on aina päivisin varattu. Epävarmaa on, mahtuisiko Sataman piano uusiin tiloihin.

Tykin välityksellä on katsottu yhdessä esim. Lämpöön ohjelmia, osallistuttu esim.

etäjumppiin, yhteislaulutilaisuuksiin, katsottu vanhoja filmejä jne. Ruplan huone, missä tykkiä voisi käyttää on niin ikään Ruplan nykyisellä käyttöasteella hyvin varattu. Tilojen käyttöä sekä Ruplan käyttäjien että Sataman toimintojen osalta tulisi miettiä kokonaisuutena uudelleen.

Jos Ruplan tiloja otetaan Sataman toimintojen käyttöön, joudutaan (eläkeläis)yhdistysten ilmaista tilojen käyttöä rajoittamaan jollain tavalla. Joensuun kaupungilla ei ole vastaavia, salin ja keittiön sisältäviä ilmaisia tiloja tarjolla yhdistyksille.

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Yhteisötila Satama on saanut sr-merkinnän (osayleiskaava 2012). Kävijöille kerrotaan aina talon historia ja talon eri vaiheet. Tämän myötä lisätään ihmisten tietoisuutta talon ainutlaatuisuudesta ja kaupunkikuvan kannalta merkittävästä kulttuuri- ja rakennushistoriallisesta rakennuksesta. Kävijät tiedostavat hyvin olevansa mukana säilyttämässä ja ylläpitämässä rakennusta ja vaalimassa sen menneisyyttä ja turvaamassa tulevaisuutta pitämällä talossa yllä toimintaa. Pienet asiat kuten hellan sytyttäminen ja hellan lämpö ovat tuoneet paljon iloa ikäihmisille.

Tilan ainutlaatuisuus on tehnyt tästä yhteisön, jota kohdellaan hyvin ja jossa voi olla kuin kotonaan.

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Sataman nykyiset tilat ovat esteettömät. Kaksi vuotta sitten on tehty luiska ulos, käytävässä on porrastus ja tiloissa myös inva-wc. Ruplalla luiska johtaa

suoraan saliin, joka on usein varattu, ovi on ulkoapäin aina lukossa, eikä siinä ole ovikelloa. Suunnittelematta luiskaa ei siis voi käyttää.

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Työikäiset

Sataman nykyiset nuoremmat kävijät (työikäiset) saattavat jäädä pois, koska Rupla mielletään niin voimakkaasti ikäihmisten paikaksi.

Ikäihmiset

Jos Sataman toimintoja siirretään Ruplalle, toiminnoissa tapahtuu väistämättä muutoksia. Ruplan neliöt ovat pienemmät ja sisäilman vuoksi huoneessa ei voi olla kerrallaan kovin montaa ihmistä. Kohtaamispaikan konsepti tulee suunnitella uudelleen ja tilat määrittelevät sisällön. Vanhoista toiminnoista jäisi mahdollisesti pois leipominen, pelaaminen, tietokilpailut jne. Toisaalta Ruplalla järjestetään eläkeyhdistysten yhteislauluja ja bocciaa, joihin Sataman kävijöillä voi jatkossa olla matalampi kynnys osallistua.

Mikäli siirto tapahtuu, Ruplaa käyttävät yhdistykset joutuvat tekemään tilaa Sataman toiminnoille. Näin ollen ne saattavat joutua luopumaan joistakin omista toiminnoistaan. Siirto aiheuttaisi siis Sataman toimintojen uudelleen konseptoinnin lisäksi Ruplan tilojen ja toimintojen uudelleen järjestelyn.

1.10 Jokin muu, mikä?

Vaikutukset oppilaitosyhteistyöhön ja verkostotoimintaan

Lapset

Työikäiset

Tilojen pienentymisen ja toiminnan sisällön supistamisen vuoksi harjoittelijat/työkokeilijat ja oppilaitosvierailut jäisivät mahdollisesti pois. Taloon ja siihen mihin kaikkeen erilaiset huoneet taipuvat yhteisötoiminnassa, on käyty tutustumassa ennen kaikkea sen ainutlaatuisen miljööön vuoksi kauempaakin. Pieniin tiloihin ei siis mahdu ryhmät vierailemaan.

Ikäihmiset

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta sidosryhmiltä**

☒ Kyllä

☐ Ei

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Jos Sataman kiinteistöstä luovutaan ja toimintoja siirretään soveltuvin osin Ruplalle, menetetään väistämättä rauhassa rakentunut yhteisö ja ainutlaatuinen miljöö puuhelloineen ja useine huoneineen. Lisäksi tähän saakka Ruplan tiloja ilmaiseksi käyttäneet eläkeläisyhdistykset joutuisivat järjestelemään omia toimintojaan uudelleen ja mahdollisesti menettäisivät joitakin tilavarauksiaan. Toimintojen siirtäminen/yhdistäminen voi olla kuitenkin myös mahdollisuus kehittää Ruplan ja Sataman toimintoja kokonaisuutena.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Sataman kävijöiden ajatuksia liitteeksi.pdf Sähköposti liitteeksi.pdf

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Sataman nykyinen vuokra on 17 000 euroa vuodessa. Mikäli tila myydään, saadaan siitä kertaluonteisesti myyntituloja.

Investoinnit

Sataman tilojen kunto on kuntotarkastuksen mukaan heikko. Mikäli toimintaa jatketaan ko. tiloissa, on lähivuosina tulossa merkittäviä remontointikuluja.

Velkaantuminen

Tuottavuus ja tuloksellisuus

Jokin muu, mikä?

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

02.05.2024

Nimi

Hilkka Mäkinen

Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi

liitteineen toimitetaan * = on pakollinen kenttä

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

hilkka.makinen@joensuu.fi

Vastaanotettu

2024-05-02 12:52

Vahvistusnumero

6bb333c3fa

Vahvistusnumero: 6bb333c3fa

Aikaleima: 2.5.2024 12.52

Yhteisötila Sataman kävijöiden ajatuksia sopeuttamistoimien vaikutuksista Sataman toimintaan

Keskustelutilaisuus 29.4.2024

1. Esteettömyys ja turvallisuus:

- Ruplalla ei ole rollaattoriparkkia, ja esteetöntä pääsyä ei ole huomioitu.
- Portaiden turvallisuus Ruplalla on myös huolenaihe, erityisesti jos kuljetaan kutomon päädyssä. Korkeat sementtiportaat ovat kapeat, eivätkä välttämättä sovellu avustajan kanssa liikkumiseen.
- Yksin liikkuvat näkö- ja liikuntarajoitteiset ovat oppineet reitin Satamalle. Kuinka he pääsevät Ruplalle?
- Onko Ruplan sisäilmaa syytä tutkia?

2. Tilan koko ja toimintojen suunnittelu:

- Ruplan kutomon toiminta päättyy, jos tila otetaan Sataman käyttöön, eikä vastaavaa toimintaa ole muualla edullisesti ja rauhallisella tahdilla. Tämä tarkoittaa, että vertaisoppimisen mahdollisuus menetetään.
- Ruplalla tilat ovat pienemmät kuin Yhteisötila Satamalla. Tämä asettaa haasteita toimintojen suunnittelulle. Miten eri huoneet saadaan järjestettyä toimivasti?
- Jatkuuko yhdistysten iltatoiminta Ruplalla samalla tavalla kuin Satamalla?

3. Tiedottaminen suunnitelmista ja aikatauluista:

- On tärkeää tiedottaa suunnitelmista ja aikatauluista niin, että kävijät ehtivät tehdä surutyön muutoksiin liittyen.

4. Sataman merkitys:

- Satama on kaikille avoin paikka, jossa on aitoja kohtaamisia. Se tarjoaa hengähdystauon omasta arjesta ja on tärkeä yksinäisille.
- Satama on myös paikka, jossa maahanmuuttajat voivat oppia suomen kieltä ja kulttuuria monipuolisesti ja lämminhenkisesti.
- Työkykyhaasteisille ja pitkäaikaissairaille Satama on tärkeä paikka, jossa voi osallistua, keskustella ja purkaa tuntojaan.
- Digineuvonta on tärkeää Satamalla.
- Satamalla voi löytää harrastuksen ilman kustannuksia
- Satamalta saa tietoa selkokielellisesti erilaisista palveluista ja apua arjen asioihin niin ohjaajilta kuin vertaisiltakin
- Toimintakyvyn ylläpito, ennaltaehkäisy, yksinäisyyden torjunta, merkityksellisyden kokeminen

5. Sataman ainutlaatuisuus:

- Satama on kuin taikatalo: persoonallinen, ainutlaatuinen ympäristö, historiallinen, kodikas ja elämyksellinen.

Erään kävijän sähköposti koordinaattori Kaija Kiiskiselle 24.4.2024

Yhteisöotalo Satama merkitys?

Olin pitkällä sairauslomalla, kun osauduin Yhteisöotalo Satamaan ensimmäisen kerran. Olin ohi kulkiessani noteerannut talon jo aiemmin, mutta muistaakseni jokin lehti-ilmoitus oli lopullinen heräte kävellä sisään - tai sitten vain uteliaisuus.

Yhteisöotalo Satama on minulle paikka, jonne voi pistäytyä lyhyemmäksi tai pidemmäksi aikaa. Juomaan teet, lukemaan Karjalaisen, oleskelemaan, seurustelemaan, osallistumaan yhteiseen toimintaan tai tekemään omia juttuja. Kävijöinä on eri-ikäisiä, erilaisista lähtökohdista olevia ihmisiä.

Vuosien varrella on toiminnanohjaajan, *TOP- jaksolaisten, muiden harjoittelijoiden tai vierailijoiden* ohjaamana tarjoutunut tilaisuus opetella **uutta**/muistutella taitojaan/ nauttia toisten tuotoksista erilaisissa aktiviteeteissa kuten:

- karjalanpiirakoiden, sultsinoiden tai pullan/kakkujen leivonta, syksyn sadon putsaus, pakastus ja käyttö
- **sytykeruusu**jen teko, **kivien akryylimaalaus**, erilaisia **maalaustekniikoiden** kokeilu (Sokeri, suola), askarteluprojektit: HUOM: Irjan seinällä olevasta ”Monalisasta” alkanut maalausharrastus jatkunut näyttelyiksi asti?
- Käsityöt: **Makramee-punonta**, neulonta/ virkkaus, koneompelu, huonekalujen verhoilu ja **maton kudonta**!
- yhteislaulu- ja jumppatuokiot, tanssia, Piano sen taitajille
- Taiteesta tunteisiin -tilaisuudet, runotuokiot, kulttuuritupsahdukset
- palapeliä kokoaminen, bingon, kortti-/ lautapeliä pelaaminen. Kirjoja, lehtiä
- hiusten leikkausta, kynsilakkojen laittoa, kasvohierontaa, naurujoogaa
- lähes terapiaa vastaavia **kahdenkeskisiä keskustelutuokioita**

Yhteisöotalo Sataman on tarjonnut minulle

1. Paikan, jossa ei vaadita mitään (kv masennus), mutta tarjolla erilaisia virikkeitä sekä itselle että läheisille - esteetön myös rollaattorin / pyörätuolin käyttäjälle. Ja sohvakin löytyy väsyn iskiessä!
2. Paikka on tuoksuton (hajuste- ja kemikaaliyliherkkyys)
3. Aktivoitumista, onnistumisen iloa, innostumista!
4. Uusia ihmissuhteita: pari kyläpaikkaakin
5. Pienen lapsen sylittelyä äidin osallistuessa johonkin toimintaan -omassa lähipiirissä ei ole lapsia.
6. Tietokoneen käyttömahdollisuus omien ja läheisten hakemusten tekemiseen ja tulostamiseen (epävirallinen omaishoitajuus). Apuakin on ollut saatavissa tarvittaessa!
7. Paikka on tarjonnut mahdollisuuden tuoda omainen mukana virkistymään/ näkemään muita, kun oma tuttavapiiri on supistunut olemattomaksi eikä SOTella ole tarjota päivä kuntoutusta kuin harvakseltaan.
8. Itselle ylimääräisten tavaroiden/tarvikkeiden hyödyntämismahdollisuuden – (ristisanatehtäviä, askartelumateriaaleja, kirjoja ...) Kierrätys mukana kaikessa toiminnassa!
9. Talossa on tilaa riittävästi: samanaikaisesti voi olla erilaisia toimintoja meneillään- kaikki eivät viihdy isommassa porukassa/äänekkäässä joukossa!
10. Talon sisustus on ihanan värikäs ja monipuolinen: esillä on monella tapaa lähistoriaa
11. TOP yms harjoittelupaikat ovat kiven takana, harjoittelupaikka poistuisi?